

INFORMATOR MUZEUM W GRUDZIĄDZU

Rok VII, Nr 4 (70)

październik—grudzień 1966 r.

Muzeum w Grudziądzu jest otwarte we wtorki w godz. 10.00—18.00, w środy, czwartki, piątki i soboty w godz. od 10.00—15.00, w niedziele i święta w godz. od 10.00—14.00. W poniedziałki i dni poświęczone Muzeum jest zamknięte. We wtorki wstęp bezpłatny. W pozostałe dni opłata wynosi: normalna — 1 zł, ulgowa — 0,50 zł, a dla grup powyżej 10 osób — 0,25 zł od osoby.

W dniach 13 i 14 listopada 1966 r. obradował w grudziądzkim Muzeum VIII Okręgowy Zjazd Społecznych Opiekunów Zabytków PTTK wojew. bydgoskiego. Na zdjęciu widok ogólny sali obrad. W pierwszym rzędzie od lewej siedzą: Wojewódzki Konserwator Zabytków mgr Zdzisław Ciara, z-ca kierownika Wydziału Propagandy KW PZPR mgr Czesław Kościecha, przedstawiciel Okręgu Bydgoskiego PTTK Wacław Obodziński i dyrektor Muzeum Okręgowego w Toruniu prof. Jerzy Remer.

WYSTAWY STAŁE

1. PRADZIEJE ZIEMI CHEŁMIŃSKIEJ
2. HISTORIA GRUDZIĄDZA
3. KULTURA MATERIALNA OKOLIC GRUDZIĄDZA (W FORMIE ZMAGAZYNOWANEJ)
4. MALARSTWO POLSKIE XIX i XX WIEKU
5. GALERIA WSPÓŁCZESNEGO MALARSTWA POMORSKIEGO

WYSTAWY CZASOWE

GRAFIKA ARTYSTÓW WOJ. BYDGOSKIEGO. Ekspozycja zbiorowa prac graficznych współczesnych artystów naszego województwa, zorganizowana ze zbiorów własnych Muzeum w okresie od 21 lipca do 9 października 1966 r. Wystawa składała się z 31 prac 16 autorów i została zorganizowana w ramach stałego cyklu pt. „Sztuka Ziemi Bydgoskiej 1945—1964”.

WYCINANKA ŁOWICKA NA PRZESTRZENI WIEKÓW. Wystawa zorganizowana w grudziądzkim Muzeum ze zbiorów Muzeum w Łowiczu — Oddział Muzeum Narodowego w Warszawie. Ekspozycja, na przykładzie zasadniczych kształtów wycinanek: „gwiozd”, „koder” i „tasemek”, obrazowała stuletni rozwój wycinankarstwa łowickiego, od form i

motywów najprostszych aż po okazy z ostatnich lat. Urozmaicały ją fotografie. Wystawa została otwarta w związku z inauguracją „Uniwersytetu Kultury” przy Muzeum w Grudziądzu w nowym roku kulturalno-oświatowym 1966/67 i była dostępna dla zwiedzających w okresie od 11 października do 15 listopada 1966 r.

MALARSTWO ZDZISŁAWA PRZEBINDOWSKIEGO. Indywidualna wystawa twórczości malarskiej współczesnego autora, profesora Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Całość obejmuje 26 obrazów, z których większość powstała w ciągu ostatnich lat (1964—1966). Wystawę, złożoną z martwych natur, pejzaży, portretów, otwarto w grudziądzkim Muzeum w dniu 21 grudnia 1966 r.

WYSTAWY RUCHOME

OZDOBNE WYROBY LUDOWE Z DREWNA, KORZENI, ŁYKA I SŁOMY. Ekspozycja 20 ozdobnych wyrobów ludowych z różnych materiałów, zorganizowana w Klubie Szpitala przy ul. Świerczewskiego w Grudziądzu w okresie od dnia 15 czerwca do 21 listopada 1966 r.

OZDOBNA TKANINA LUDOWA. Pokaz ozdobnych samodziółów ludowych z okolic Podkarpacia — obejmujący 18 tkanin — zorganizowany w Klubie przy ul. Jagiellończyka w Grudziądzu. Wystawa była czynna w czasie od 28 lipca do 3 października 1966 r.

GRAFIKA ARTYSTÓW WOJ. BYDGOSKIEGO. Wystawa 12 grafik dwóch artystów-plastyków naszego województwa: Stanisława Bręczkowskiego (10 prac) i Stanisława Łuczaka (2 prace), zorganizowana w lokalu Klubu przy ul. Jagiellończyka w Grudziądzu w okresie od 28 lipca do 21 listopada 1966 r.

MALARSTWO PEJZAŻOWE WSPÓŁCZESNYCH ARTYSTÓW WOJ. BYDGOSKIEGO. Wystawa 7 obrazów współczesnych autorów naszego województwa, zorganizowana w Szkole Podstawowej w Dusocinie, pow. Grudziądz, w dniach od 9 września do 14 grudnia 1966 r.

MALARSTWO MAŁGORZATY KUŹNIAR (część I). Ekspozycja prac współczesnej malarki grudziądzkiej, składająca się z 12 obrazów, dostępna dla zwiedzających w Międzyzakładowym Klubie Zw. Zaw. Pracowników Przemysłu Spożywczego i Cukrowniczego w Grudziądzu w okresie od 10 września do 21 listopada 1966 r.

MALARSTWO MAŁGORZATY KUŹNIAR (część II). Wystawa 11 obrazów olejnych, czynna w okresie od 27 września do 10 listopada 1966 r. w Świetlicy Pomorskiej Odlewni i Emalierni w Grudziądzu, przy ul. 23 Stycznia 26. Na wystawę składały się pejzaże, portrety, martwe natury oraz malarstwo abstrakcyjne.

MODELE OZDÓB NASZCZYTOWYCH. Ekspozycja drewnianych modeli ozdób naszczytowych, zorganizowana w Klubie Kawiarni „Ruch” w Nogacie, pow. Grudziądz. Wzory pokazane na wystawie — w ilości 21 modeli — (wielkości naturalnej i kilka w zmniejszeniu) spotykane były na Ziemi Chełmińskiej pod nazwą „šparogi” i „pazdury”. Wystawa była dostępna w okresie od 23 sierpnia do 21 listopada 1966 r.

RZEMIEŚLNICZA TWÓRCZOŚĆ ARTYSTYCZNA. Wystawa złożona z 24 eksponatów rzemiosła artystycznego, wykonanych w srebrze, cynie, miedzi, brązie, żelazie — pochodzących z okresu od XVIII do XX wieku. Zorganizowano ją w Technikum Mechanicznym w Grudziądzu w dniach od 29 września do 16 grudnia 1966 r.

ROSYJSKIE MALARSTWO PEJZAŻOWE W REPRODUKCJI. Oświatowa wystawa 7 reprodukcji malarstwa rosyjskiego, czynna w okresie od 20 września do 12 grudnia 1966 r. w lokalu Klubu-Kawiarni „Ruch” w Rudzie, pow. Grudziądz.

MALARSTWO WSPÓŁCZESNE. Wystawa urządzona w grudziądzkim Oddziale Banku PKO, przy ul. Wybickiego, w dniach od 3 października do 29 listopada 1966 r. Złożyły się na nią prace malarskie wybitnych autorów naszego województwa.

GRUDZIĄDZ W GRAFICE CECYLII WIŚNIEWSKIEJ. Zestaw akwafort Cecylii Wiśniewskiej, poświęconych Grudziądzowi — głównie zabytkowej architekturze — zorganizowany w okresie od 5 października do 16 listopada 1966 r. w Muzeum na Zamku w Kwidzynie.

DZIEJE CYWILIZACJI W POLSCE — JANA MATEJKI. Oświatowa wystawa reprodukcji 8 prac Jana Matejki z cyklu „Dzieje cywilizacji w Polsce”, zorganizowana w okresie od 7 listopada do 12 grudnia 1966 r. w lokalu Klubu Czytelników w Mniszku.

GRAFIKA WSPÓŁCZESNYCH ARTYSTÓW WOJ. BYDGOSKIEGO. Wystawa 18 grafik współczesnych autorów naszego województwa, urządzona w świetlicy grudziądzkiej Spółdzielni Mieszkaniowej, przy Al. Wojska Polskiego, w czasie od 13 października do 17 listopada 1966 r.

WSPÓŁCZESNE MALARSTWO ARTYSTÓW WOJ. BYDGOSKIEGO. Ekspozycja prac malarskich współczesnych autorów naszego województwa, czynna w dniach od 15 października do 15 grudnia 1966 r. w lokalu Klubu przy ul. Jagiellończyka w Grudziądzu.

WSPÓŁCZESNA GRAFIKA. Pokaz prac graficznych współczesnych artystów-plastyków naszego województwa, zorganizowany w okresie od 19 października do 14 grudnia 1966 r. w lokalu Klubu przy ul. Lotniczej w Grudziądzu.

MALARSTWO ARTYSTÓW WOJEWÓDZTWA BYDGOSKIEGO. Ekspozycja 13 obrazów współczesnych malarzy naszego województwa, czynna w okresie od 24 października do 17 grudnia 1966 r. w lokalu Klubu przy ul. Warszawskiej w Grudziądzu.

GRAFIKA ARTYSTÓW WOJ. BYDGOSKIEGO. Wystawa prac graficznych współczesnych artystów woj. bydgoskiego, urządzona w świetlicy Pomorskiej Odlewni i Emalerni w Grudziądzu w dniach od 18 listopada do 14 grudnia 1966 r.

PLAKATY O OCHRONIE ZABYTKÓW. Pokaz 12 plakatów poświęconych ochronie zabytków, wydanych w ostatnich latach. Zorganizowano go w lokalu Klubu przy ul. Jagiellończyka w Grudziądzu w dniach od 21 listopada do 15 grudnia 1966 r.

WSPÓŁCZESNE MALARSTWO POLSKIE. Wystawa 13 obrazów współczesnych malarzy naszego województwa, urządzona w dniach od 24 listopada do 12 grudnia 1966 r. w Międzyzakładowym Klubie Zw. Zaw. Pracowników Przemysłu Spożywczego i Cukrowniczego w Grudziądzu.

ROZWÓJ BRONI PALNEJ. Pokaz 11 eksponatów broni palnej z różnych epok, zorganizowany w Klubie przy ul. Jagiellończyka w Grudziądzu w okresie od 3 października do 21 listopada 1966 r.

MASKI PRZECIWGAZOWE. Pokaz 9 eksponatów — masek przeciwgazowych z I i II wojny światowej — zorganizowany w lokalu Klubu przy ul. Jagiellończyka w Grudziądzu w dniach od 22 listopada do 31 grudnia 1966 r.

WYSTAWA DOKUMENTÓW HITLEROWSKIEJ PRZESZŁOŚCI H. LÜBKE. Wystawa fotokopii dokumentów, świadczących wymownie o hitlerowskiej przeszłości prezydenta Niemieckiej Republiki Federalnej — Heinricha Lübke. Zorganizowano ją w hallu Biblioteki Miejskiej

w Grudziądzu w dniach od 7 do 22 grudnia 1966 r. Ekspozycję udostępniono zwiedzającym z inicjatywy Zarządu Powiatowego TRZZ i grudziądzkiego Muzeum.

MALARSTWO HALINY KORBIK.
Ekspozycja 13 prac malarskich łódzkiej

malarki, urządzona w Muzeum na Zamku w Kwidzynie z inicjatywy grudziądzkiego Muzeum. Wystawę zorganizowano przy współpracy Biura Wystaw Artystycznych w Bydgoszczy. Otwarto ją w dniu 22 grudnia 1966 r.

VIII OKRĘGOWY ZJAZD SPOŁECZNYCH OPIEKUNÓW ZABYTEKÓW PTTK WOJ. BYDGOSKIEGO

W dniach 13 i 14 listopada 1966 r. obradował w grudziądzkim Muzeum VIII Okręgowy Zjazd Społecznych Opiekunów Zabytków PTTK województwa bydgoskiego. Organizatorami Zjazdu byli: Okręgowy Komitet Opieki nad Zabytkami przy PTTK, Wojewódzki Konserwator Zabytków, Zarząd Główny Kujawsko-Pomorskiego Towarzystwa Kulturalnego oraz Muzeum w Grudziądzu.

Obrady zagał mgr Maciej Rejmanowski, Przewodniczący Komisji Opieki nad Zabytkami, witając wszystkich przybyłych, a wśród nich: przedstawicielkę Ministerstwa Kultury i Sztuki mgr Hannę Strukową, przedstawicieli wojewódzkich i miejskich władz partyjnych i administracyjnych: mgra Czesława Kościechę — z-cę kierownika Wydziału Propagandy KW PZPR w Bydgoszczy, mgra Władysława Szubskiego — I sekretarza KMiP PZPR w Grudziądzu, mgra Franciszka Szałacha — kierownika Wydziału Kultury Prezydium WRN w Bydgoszczy, Franciszka Obuchowskiego — sekretarza Prezydium MRN i Jana Fabiszewskiego — kierownika Wydziału Kultury Prezydium MRN w Grudziądzu.

W pierwszym dniu obrad, którym przewodniczył prof. Jerzy Remer, dyrektor Muzeum Okręgowego w Toruniu, licznie zgromadzeni uczestnicy Zjazdu wysłuchali następujących referatów:

prof. dra KAZIMIERZA ŻUROWSKIEGO z UMK w Toruniu — „Początki państwa polskiego w świetle badań archeologicznych”.

prof. dra MARIANA BISKUPA z UMK w Toruniu — „Udział Ziemi Chełmińskiej w wojnie 13-letniej i w sfinalizowaniu II Pokoju Toruńskiego w 1466 r.”.

prof. JERZEGO REMERA dyrektora Muzeum Okręgowego w Toruniu — „Zadania społecznej opieki nad zabytkami w województwie bydgoskim w zakresie rozwoju muzealnictwa”.

JANA WOJCIECHOWSKIEGO dyrektora Biura KPTK w Bydgoszczy — „Rozwój ruchu społeczno-kulturalnego w woj. bydgoskim i jego rola na polu ochrony i popularyzacji zabytków”.

mgra ZDZISŁAWA CIARY Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Bydgoszczy — „Ochrona i konserwacja zabytków w woj. bydgoskim w latach 1945—1966”.

Miłym akcentem pierwszego dnia obrad było wręczenie przez mgr Hanę Strukową — przedstawicielkę Ministerstwa Kultury i Sztuki — pięciu wyróżniającym się społecznym opiekunom zabytków srebrnych odznak „Za ochronę zabytków”, przyznanych przez Ministra Kultury i Sztuki. Otrzymali je: Józef Błachnio z Grudziądza, Maciej Rejmanowski z Bydgoszczy, Jan Sporny z Nieszawy, Jan Mehnicki z Brodnicy i Zenon Kopeć z Inowrocławia. Ponadto 10 osób otrzymało nagrody książkowe.

Moment dekorowania Józefa Błachnio — społecznego opiekuna zabytków z Grudziądza i pracownika naszego Muzeum — srebrną odznaką „Za ochronę zabytków” przyznaną przez Ministra Kultury i Sztuki. Dekoracji dokonuje mgr Hanna Strukowa.
Przy stole — prof. Jerzy Remer, dyrektor Muzeum Okręgowego w Toruniu.

Drugi dzień obrad VIII Okręgowego Zjazdu Społecznych Opiekunów Zabytków PTTK przeznaczony był na dyskusję oraz wybór nowego Zarządu Komisji Opieki nad Zabytkami przy Okręgu Bydgoskim PTTK.

Zebranych powitał mgr Maciej Rejmanowski — przewodniczący Komisji Opieki nad Zabytkami — proponując zarazem na przewodniczącego obrad mgra

Zdzisława Ciarę — Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Mgr Zdzisław Ciara złożył ustępującemu Zarządowi, szczególnie zaś przewodniczącemu Komisji — mgr Maciejowi Rejmanowskiemu, gorące podziękowanie oraz wyrazy uznania za dotychczasową owocną pracę na odcinku ochrony zabytków i popularyzacji idei społecznej opieki nad zabytkami w województwie bydgoskim.

Z kolei przystąpiono do wyboru nowego Zarządu — w jawnym głosowaniu — który ukonstytuował się w następującym składzie:

Józef Błachnio — przewodn. Zarządu
Jan Melnicki — z-ca przewodniczącego
Maciej Rejmanowski — sekretarz
Ziemowit Maślanka — członek Zarządu
Jerzy Kaldowski — członek Zarządu

Mgr Maciej Rejmanowski — Przewodniczący Zarządu Komisji Opieki nad Zabytkami przy Okręgu Bydgoskim PTTK — otwiera w grudziądzkim Muzeum VIII Okręgowy Zjazd.

A oto przebieg dyskusji:

mgr **ZDZISŁAW CIARA** — W słowie wstępnym do dyskusji zwrócił m. in. uwagę na dwie propozycje, które powinny być omówione przez zebranych:

- a) projekt wydawania z subsydiów Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Bydgoszczy rocznego biuletynu społecznej opieki nad zabytkami. Wydawnictwo to publikowałoby wyniki badań nad zabytkami, dorobek pracy społecznych opiekunów zabytków oraz samą ideę społecznej opieki nad zabytkami.
- b) propozycja tworzenia w województwie bydgoskim punktów muzealnych o charakterze społecznym, w oparciu o muzea regionalne.

MAKSYMILIAN ICHNOWSKI (Chojnice) — Poruszył dwie sprawy: oznakowania zabytków (konieczność zmodernizowania lub co najmniej odnowienia istniejących tablic informacyjnych), silne zagrożenie zabytków przyrody w okolicach Chojnic (apel o wzmoczenie ochrony zabytków przyrody, głównie zabytkowego drzewostanu).

ZIEMOWIT MAŚLANKA (Radzyn Chełm.) — Postulował zainteresowanie sprawą ochrony zabytków jak najszerszych kręgów młodzieży i nauczycieli przez włączenie tych zagadnień odgórnie (przez Komisję Programową Ministerstwa Oświaty) do programów szkolnych (np. w czytankach z jęz. polskiego). Ponadto zwrócił uwagę na stale dewastowane grodzisko w Radzynie, apelując do władz konserwatorskich o ingerencję w tę sprawę; podkreślił niewłaściwe, bo psujące panoramę Radzyna, sytuowanie nowych domów na krańcach miasta. Poinformował też o znajdującym się w Niedźwiedziu, pow. Wąbrzeźno, feretronie gotyckim oraz o zaginięciu z kaplicy Dąbrowskich w Radzynie 6 portretów trumiennych.

ZYGMUNT PRZYBYŁOWSKI (Nakło) — Akceptując projekt włączenia do programu szkolnego zagadnień związanych z ochroną zabytków, poddał myśl wystąpienia do Kuratorium Bydgoskiego Okręgu Szkolnego z wnioskiem o włączenie tych problemów do programów szkolnych (w formie załączenia). Przedstawił także zebranych historię powstania punktu muzealnego w Nakle, utworzonego dzięki wybitnej ofiarności miejscowych działaczy społecznych. Mimo to ten wysiłek społeczny nie został właściwie oceniony przez specjalistów muzeologów. Dyskutant podkreślił konieczność odpowiedniego ustawienia stosunku: muzeum a punkt muzealny, muzeum powinno zachęcać działaczy społecznych do tworzenia punktów, a nie zniechęcać do tego rodzaju działalności.

JAN MELNICKI (Brodnica) — Nawiązując do hasła „muzea społeczne” oraz referatu Jana Wojciechowskiego, poddał w wątpliwość celowość zbieractwa uprawianego przez osoby niekompetentne. Ekspozat wyrwany z kontekstu, bez metryki i dokumentacji, nie ma znaczenia. Amatorskie kolekcjonerstwo, mi-

mo najlepszych chęci i ofiarności zbieracza, może wyrządzić w terenie więcej szkód niż przynieść korzyści. Wynika więc stąd konieczność przeszkolenia na specjalnych kursach lub studiach wszystkich społecznych opiekunów zabytków i kolekcjonerów-amatorów.

GERARD GUTOWSKI (Bydgoszcz) — Reprezentując WKKFiT (Z-ca przewodniczącego) omówił problem zagospodarowania Szlaku Kopernikańskiego, wytyczonego przez Radę Ministrów i zatwierdzonego przez Wojewódzki Komitet Roku Kopernikańskiego. Szlak Kopernikański obejmuje obwodnicę: Toruń — Kowalewo — Golub-Dobrzyń — Brodnica — Frombork — Malbork — Grudziądz — Chełmża — Toruń. Mimo zaakceptowanego już programu zagospodarowania Szlaku Kopernikańskiego istnieje możliwość jego wzbogacenia przez nadanie odpowiedniej rangi występującym na nim zabytkom. Tutaj więc istnieje pole do popisu dla społecznych opiekunów zabytków, którzy przez otoczenie opieką godnych tego zabytków, wykorzystają walory turystyczne obiektów zabytkowych, urozmaicając w ten sposób i wzbogacając Szlak Kopernikański.

Nawiązując do wysłuchanych w pierwszym dniu obrad referatów, dyskutant podkreślił ogromny wkład pracy w ochronę zabytków na terenie woj. bydgoskiego zarówno ze strony władz konserwatorskich jak i szerokich rzesz społecznych opiekunów zabytków. Zwrócił też uwagę na społeczny sens ich pracy: budzenie szacunku dla pomników pracy ludzkiej w przeszłości i chęć ich poznania — dla teraźniejszości.

JÓZEF SPORNY (Nieszawa) — Złożył podziękowanie Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków oraz Komisji Opieki nad Zabytkami za pomoc przy zabezpieczeniu i oddaniu do konserwacji dwóch zabytkowych obrazów z Nieszawy z XVII w.

ZDZISŁAW CIARA — Podkreślił załugi Ob. Józefa Spornego przy sprawie zabezpieczenia tych obrazów i z kolei złożył mu podziękowanie.

JÓZEF BŁACHNIO (Grudziądz) — Mówił — na przykładzie miasta i powiatu grudziądzkiego — o podziale funkcji społecznych opiekunów zabytków, sprawującym, że każdy obiekt ma na tym terenie swojego opiekuna. Każdy zaś opie-

Prof. dr Kazimierz Zurowski z UMK w Toruniu wygłasza referat o początkach państwa polskiego w świetle badań archeologicznych.

kun winien być znawcą swego obiektu, jego popularyzatorem na łamach miejscowej prasy. Informacje prasowe o zabytkach odgrywają niezwykle doniosłą rolę w ich ochronie i budzeniu szacunku dla pomników pracy ludzkiej. Dyskutant cytował przykłady skutecznego wykorzystania łamów prasy dla ratowania zabytków na terenie powiatu grudziądzkiego. Zaznaczył jednak, że tę formę pracy społecznych opiekunów zabytków należy bardziej wykorzystywać: prasa winna częściej informować o poszczególnych zabytkowych obiektach i ich aktualnym stanie. Następnie omówił sprawę ochrony zabytków przyrody na terenie powiatu grudziądzkiego — konieczne jest wzmoczenie opieki nad zabytkami przyrody oraz konsekwentne stosowanie sankcji karnych dla sprawców zniszczeń okazów przyrody. Na zakończenie — polemizując z wypowiedzią Ob. Jana Mełnickiego — podkreślił sens zbieractwa amatorskiego, uprawianego np. przez młodzież szkolną, a mającego na celu wyrobienie szacunku dla przeszłości. Postulował także gromadzenie i zabezpieczanie zabytków kultury ludowej, przez przejmowanie ich do muzeów, a nie zostawianie w terenie.

JAN MELNICKI — Zgadząc się z przedmową podkreślił znaczenie prasy w sygnalizowaniu faktów niszczenia zabytków. Następnie poruszył zagadnienia: niewłaściwej polityki podatkowej wobec posiadaczy obiektów zabytkowych (np. wiatraków), konieczności wzmocnienia sankcji karnych wobec niszczyteli zabytków przyrody oraz problem patronatu nad powiatem brodnickim w aspekcie muzealnym (nie zgadza się na patronat sprawowany przez Muzeum grudziądzkie, bowiem Brodnica ma ambicje utworzenia własnego muzeum).

KAZIMIERZ LUDWICKI (Bydgoszcz) — Omówił następujące problemy: rolę przewodników PTK jako popularyzatorów wartości zabytków, sprawę ochrony całych kompleksów zabytków, sprawę dokumentacji zabytków, zainteresowania młodzieży akcją ochrony kultury materialnej i duchowej oraz zagadnienie wykorzystania wszystkich możliwości w zakresie ochrony zabytków.

Prof. MARIA ZNAMIEROWSKA-PRUFFEROWA (Toruń) — Poruszyła następujące sprawy: konieczność włączenia do programu Roku Kopernikańskiego zabytków kultury ludowej (chóry folklorystyczne, kapele, chaty wiejskie na Szlaku Kopernikańskim — ważne dla turystów zagranicznych), potrzebę ochrony zabytków etnograficznych i zainteresowanie tym zagadnieniem towarzystw kulturalnych, celowość rozpropagowania Studium Muzealnictwa przy Muzeum Etnograficznym w Toruniu, głównie wśród osób zajmujących się kolekcjonerstwem (przy tej okazji apel do zbieraczy-amatorów o znakowanie i dokumentację zabytków), projekt zorganizowania krótszego kursu z ochrony zabytków etnograficznych dla społecznych opiekunów zabytków. Dyskutantka wystąpiła także z wnioskiem o utworzenie przy Muzeum Etnograficznym etatu etnografa-terenowca, bowiem obecna kadra pracowników naukowych tego Muzeum nie jest w stanie objąć badaniami tak rozległego terenu. Pracownik ten działałby także na odcinku współpracy Muzeum z młodzieżą i nauczycielami. Na zakończenie została poruszona sprawa uporządkowania frontonów wsi (plotów) na Szlaku Kopernikańskim.

HENRYK WALTER (Inowrocław) — Wysunął koncepcję każdorazowego konsultowania wydawnictw o naszym województwie z Wojewódzkim Konserwato-

rem Zabytków oraz przedstawicielami danego terenu (chodzi głównie o wydawnictwa encyklopedyczne), aby w publikacjach nie pojawiały się błędy rzeczowe lub rażące luki w treści. Konieczna jest ścisła współpraca między autorem a terenem pod auspicjami Woj. Konserwatora Zabytków.

W przerwie między referatami Zjazdu. Na pierwszym planie z lewej — Jan Fabiszewski, kierownik Wydziału Kultury Prezydium MRN w Grudziądzu i mgr Stanisław Złowodzki, społeczny opiekun zabytków z Grudziądza, w głębi — prof. dr K. Żurowski (z prawej) w rozmowie z Ziemowitem Maślanką, społecznym opiekunem zabytków z Radzyna.

JERZY RYDZKOWSKI (Chojnice) — Zaapelował o większą uwagę ze strony władz (rad narodowych i konserwatorów) dla zgłoszeń z terenu w zakresie ochrony zabytków. Wskazał na bezradność społecznych opiekunów zabytków, wynikającą — z jednej strony z braku funduszy na ochronę, z drugiej zaś — z niewłaściwego stosunku do tych zagadnień władz nadrzędnych.

TADEUSZ TYLŻANOWSKI (Bydgosz) — Jako Wojewódzki Konserwator Zabytków Przyrody zajął stanowisko wobec licznych głosów o konieczności wzmocnienia opieki nad zabytkowym drzewostanem w woj. bydgoskim. Wskazał przy tym na trudności w swej pracy: brak pracowników (1 konserwator) utrudniający stałe penetracje terenu, spóźnione meldunki o szkodach wyrządzonych zabytkom przyrody. Ze społecznymi opiekunami zabytków winny w tym zakresie współpracować władze MO, karzące winnych niszczenia przyrody surowymi mandatami. Zaapelował do zebranych o zgłaszanie szkód w zabytkach przyrody bezpośrednio do Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody, z pominięciem władz powiatu — odniesie to szybszy skutek.

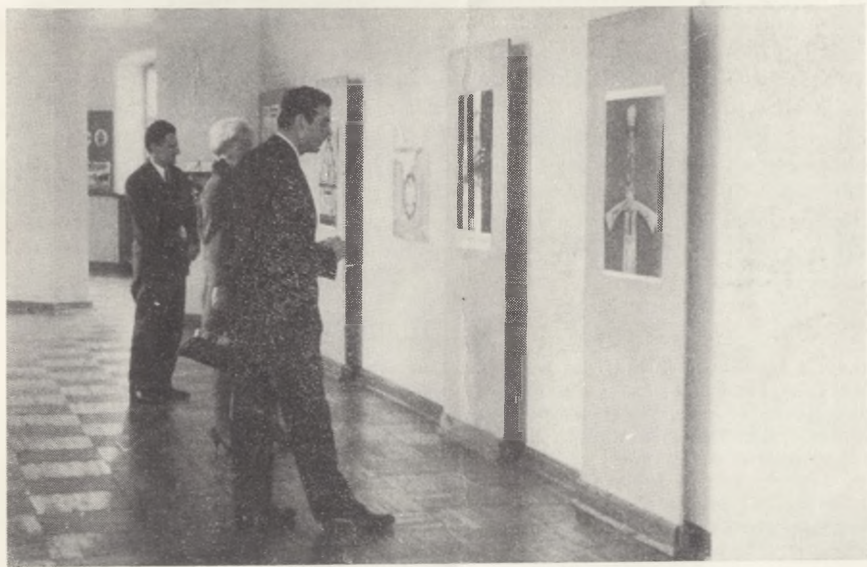
ZDZISŁAW CIARA — Podsumowując dyskusję podkreślił słuszność poruszanych w niej spraw oraz wysunął następujące wnioski: zorganizowanie punktu muzealnego lub muzeum w bogatym w zabytki etnograficzne powiecie chojnickim — konkretnie we Wielu, organizowanie co kilka lat, najlepiej przy dużym muzeum, szkoleń i kursów dla społecz-

nych opiekunów zabytków, wzmocnienie współpracy z młodzieżą (ZHP) w zakresie opieki nad zabytkami oraz dążność do wzrostu liczby młodych opiekunów zabytków, zainteresowanie zabytkami terenowych rad narodowych przez społecznych opiekunów zabytków, konieczność większego wykorzystania zabytków w turystyce i krajoznawstwie. W poruszonej przez Ob. H. Waltera sprawie konsultowania wydawnictw Woj. Konserwator Zabytków poinformował, iż najczęściej nie on jest ostatecznym redaktorem tych publikacji i nie ma wpływu na wszystkie wydawnictwa.

Na zakończenie wystąpił z wnioskiem o przyjęcie zasady składania sprawozdań z rocznej działalności Komisji Opieki nad Zabytkami przy PTTK.

Podziękowanie pod adresem organizatorów za przygotowanie sesji zakończyło dwudniowe obrady VIII Okręgowego Zjazdu Społecznych Opiekunów Zabytków przy PTTK w grudziądzkim Muzeum.

JÓZEF BŁACHNIO — Złożył podziękowanie za wybór na przewodniczącego Komisji Opieki nad Zabytkami i zapewnił o gotowości ofiarnej pracy na tym odcinku.

Uczestnicy obrad z zainteresowaniem zwiedzają wystawę plakatu o ochronie zabytków, zorganizowaną w grudziądzkim Muzeum z okazji VIII Zjazdu Społecznych Opiekunów Zabytków.

Po zakończeniu obrad, w godzinach popołudniowych, uczestnicy Zjazdu zwiedzili Grudziądz i jego zabytki, po których oprowadzał adiunkt naszego Muzeum — Józef Błachnio.

Imprezą towarzyszącą Zjazdowi była wystawa plakatu o ochronie zabytków, zorganizowana w salach grudziądzkiego Muzeum i wzbudzająca duże zainteresowanie uczestników obrad.

Oprac. **Bożena Sikorska-Nowacka**

APEL MUZEUM W GRUDZIĄDZU

Dział Historyczny naszego Muzeum prowadzi ożywioną akcją uzupełniania eksponatów dotyczących m. in. dziejów oręża polskiego. Wiele bowiem cennych pamiątek, o znaczeniu muzealnym, pozostaje jeszcze w rękach osób prywatnych. Niektóre z tych pamiątek, z uwagi na ich nieodpowiednie przechowywanie i brak konserwacji, niszczeją, np. mundury, dyplomy, legitymacje.

Tymczasem w grudziądzkim Muzeum mało jest przedmiotów związanych np. z martyrologią okupacyjną społeczeństwa naszego miasta i jego okolic (listy z obozu, zawiadomienia o śmierci, zarządzenia władz niemieckich). Brak jest zbiorów związanych z formacjami polskimi, w których w latach 1939—1945 brało udział sporo grudziądzan (odznaki, opaski, emblematy, ulotki, gazety frontowe, szable i lance ułańskie, części uprząży 18 pułku ułanów itp.).

Ekspozaty tego rodzaju mogą być przekazywane do Muzeum w formie darów, depozytów bądź też oddawane za wynagrodzeniem pieniężnym. Nazwiska ofiarodawców będą publikowane w „Informatorze Muzeum w Grudziądzu” oraz na łamach miejscowej prasy.

Wyrazy uznania i podziękowania należą się tym wszystkim, którzy już przekazali do Muzeum w Grudziądzu wiele drogich pamiątek osobistych m. in. z czasów służby wojskowej lub I i II wojny światowej. Spośród dotychczasowych Ofiarodawców wymienić należy Ob. Ob. Bernarda Welsanda (z Jabłonowa), Zygmunta Szpotańskiego (z Gdyni), Walerię Żuchowską, Leokadię Degórską, Edwarda Lewandowskiego, Stanisława Szulca, Adama Wolnikowskiego, Pawła Kamińskiego i Władysława Łatuszyńskiego (wszyscy z Grudziądza).

Z NASZEGO MUZEUM

Tradycją lat ubiegłych Muzeum w Grudziądzu — realizując hasło „muzea — uniwersytetami kultury” — rozpoczęło w październiku 1966 r. nowy rok kulturalno-oświatowy 1966/67. Jest to już kolejny czwarty rok, w którym grudziądzkie Muzeum prowadzi systematyczną pracę oświatową — po cyklu wykładów „Światowe centra sztuki współczesnej” (1961—62), rocznym „Studium Wychowania Estetycznego” (1964—65) i rocznym „Studium Wiedzy o Sztuce” (1965—66). W roku kulturalno-oświatowym 1966—67

Muzeum w Grudziądzu zorganizowało muzealny „Uniwersytet Kultury”. Obejmuje on cztery tematyczne cykle prelekcji: z etnografii — cykl wykładów „Polska sztuka ludowa”, z numizmatyki — „Dzieje pieniądza polskiego”, z archeologii — „1000-lecie Państwa Polskiego w świetle wykopalisk” i ze sztuki — „Wybitni mistrzowie palety”. Prelekcje, zależnie od tematu, połączone będą z demonstracjami eksponatów, wystawami, dyskusjami itp. W programie „Uniwersytetu Kultury” znajdują się

także — jako wynik współpracy Muzeum z sekcją muzyczną grudziądzkiego Oddziału Kujawsko-Pomorskiego Towarzystwa Kulturalnego — koncerty muzyki poważnej z udziałem solistów z różnych

ośrodków w kraju. Wykładowcami „Uniwersytetu” będą muzeolodzy oraz pracownicy naukowcy UMK w Toruniu. Zajęcia dla słuchaczy będą się odbywały we wtorki, w godzinach wieczornych.

W przerwach między obradami przedmiotem zainteresowania uczestników VIII Zjazdu były także zbiory grudziądzkiego Muzeum.

Inauguracja „Uniwersytetu Kultury” w roku kulturalno-oświatowym 1966—67 odbyła się w grudziądzkim Muzeum w dniu 11 października 1966 r. Połączono ją z otwarciem wystawy wycinanki łowickiej ze zbiorów Muzeum w Łowiczu — Oddział Muzeum Narodowego w Warszawie. Licznie zgromadzonych gości powitał kierownik Muzeum — mgr Jerzy Feldman. Następnie mgr Bożena Sikorska-Nowacka zapoznała zebranych z programem „Uniwersytetu Kultury”. Otwarcia ekspozycji wycinanki łowickiej dokonał kierownik Wydziału Kultury Prezydium MRN w Grudziądzu — Jan Fabiszewski.

I. CYKL WYKŁADÓW Z NUMIZMATYKI 18 października 1966 r. — „**POWSTANIE PIENIĄDZA**” — wykład mgr TERESY KARCZEWSKIEJ z Muzeum Okręgowego w Toruniu, połączony z przezroczami i demonstracją eksponatów.

Po zwiedzeniu wystawy obecny na uroczystości jej otwarcia kustosz Muzeum w Łowiczu — mgr Henryk Świątkowski — wygłosił prelekcję pt. „**Wycinanka łowicka na przestrzeni wieku**”. Ekspozycja wycinanki w grudziądzkim Muzeum wzbudziła duże zainteresowanie, dowodem tego jest m. in. frekwencja zwiedzających, która w okresie trwania ekspozycji wyniosła 3 016 osób, w tym 73 wycieczki z 2 370 uczestnikami.

Dalsze zajęcia dla słuchaczy muzealnego „Uniwersytetu Kultury” odbyły się w następującej kolejności:

— „**DZIEJE PIENIĄDZA POLSKIEGO**” 25 października 1966 r. — „**MONETA POLSKA W ŚREDNIOWIECZU**” — prelekcja mgr TERESY KARCZEWSKIEJ, połączona z przezroczami.

8 listopada 1966 r. — „**TYSIĄC LAT MONETY POLSKIEJ**” — wykład mgr **TERESY KARCZEWSKIEJ**, ilustrowany przezroczami.

15 listopada 1966 r. — „**ZBIORY NUMIZMATYCZNE MUZEUM W GRUDZIĄDZU**” — wykład **JOZEFA BŁACHNIO** z Muzeum w Grudziądzu, urozmaicony demonstracjami eksponatów.

II. CYKL WYKŁADÓW Z ETNOGRAFII — „**POLSKA SZTUKA LUDOWA**”

22 listopada 1966 r. — „**POLSKA SZTUKA LUDOWA, JEJ GENEZA I ODKRYWCY**” — prelekcja mgr **HALINY MIKUŁOWSKIEJ** z Muzeum Etnograficznego w Toruniu, połączona z przezroczami.

13 grudnia 1966 r. — „**WSPÓŁCZESNA TWÓRCZOŚĆ LUDOWA WOJEWÓDZTWA BYDGOSKIEGO I JEJ ZASTOSOWANIE**” — wykład mgr **HALINY MIKUŁOWSKIEJ**, połączony z przezroczami i dyskusją.

29 listopada 1966 r. — „**TRADYCYJNE BUDOWNICTWO LUDOWE I JEGO WNĘTRZE**” — prelekcja mgr **HALINY MIKUŁOWSKIEJ**, połączona z przezroczami i dyskusją.

20 grudnia 1966 r. — „**KONCERT PIEŚNI I ARII OPEROWYCH**” — impreza muzyczna zorganizowana w auli grudziądzkiej Szkoły Muzycznej przez sekcję muzyczną KPTK oraz grudziądzkie Muzeum. W koncercie udział wzięli soliści: Regina Stacewicz — sopran, Paulos Raptis — tenor, Ewa Straus-Marco — skrzypce i Tadeusz Kurczewski — fortepian, pod patronatem Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy.

6 grudnia 1966 r. — „**POLSKIE STROJE LUDOWE — ZDOBNICTWO I HAFT**” — prelekcja mgr **HALINY MIKUŁOWSKIEJ** ilustrowana bogato reprodukcjami oraz zakończona dyskusją.

W październiku 1966 r. zakończono tegoroczny sezon wykopaliskowy w Grucznie, pow. Świecie n. Wisłą, w czasie którego Dział Archeologiczny grudziądzkiego Muzeum — pod kierunkiem adiunkta mgra Mariana Tuszyńskiego — kontynuował badania wczesnośredniowiecznego cmentarzyska na Górze Św. Jana. Sprawozdanie z wyników badań zamieszczamy na str. 43 niniejszego numeru „*Informatora*”.

W dniu 21 grudnia 1966 r. otwarto w grudziądzkim Muzeum indywidualną wystawę malarstwa krakowskiego profesora Akademii Sztuk Pięknych — Zdzisława Przebindowskiego. Całość składa się z 26 obrazów — pejzaży, martwych natur i portretów. Do wystawy wydano drukiem składankę, zawierającą notkę biograficzną malarza, spis eksponowanych prac oraz kilka reprodukcji obrazów.

Nasze Muzeum było miejscem jubileuszowych uroczystości związanych z 10-leciem istnienia grudziądzkiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego. W dniu 18 grudnia 1966 r. odbyła się w Muzeum sesja PTH, podczas której m. in. wysłuchano sprawozdania sekretarza Zarządu Oddziału dra Jerzego Koniecznego z dotychczasowej działalności, referatu dra Bogdana Głębowicza o działalności Polskiej Partii Robotniczej w Grudziądzu oraz referatu wiceprezesa Oddziału Adama Wołnikowskiego — o rozwoju gospodarczym Grudziądza w minionym dwudziestolecu. Jubileuszową imprezę uświetnił występ Zespołu Muzyki Dawnej Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy pod dyrekcją Stanisława Gałońskiego.

W ostatnim kwartale 1966 r. grudziądzkie Muzeum przystąpiło do porządkowania terenów przyległych bezpośrednio do gmachu Muzeum, Bramy Wodnej i adaptowanego na cele muzealne spichrza. W pracach tych — przeprowadzanych w czynie społecznym — wydatną pomocą, zarówno w zakresie użytego sprzętu jak i siły roboczej, służyli: Wydział Gospodarki Komunalnej Prezydium MRN, służba drogowa, młodzież szkolna oraz wojsko. Usunięto styłowe obce elementy przybudówki (betonowe schody, przepompownię), uzupełniono — dzięki pomocy Prezydium PRN — ubytki w zachodniej ścianie Bramy Wodnej oraz zrekonstruowano część muru, biegnącego wzdłuż drogi od Bramy Wodnej do dawnego młyn zaskowego. Prace porządkowe będą kontynuowane w przyszłym roku.

Z początkiem trzeciego kwartału 1966 r. kierownik naszego Muzeum — mgr Jerzy Feldman — objął społeczną funkcję prezesa grudziądzkiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

W ostatnich miesiącach 1966 r. zaszły w naszym Muzeum pewne zmiany perso-

nalne: z dniem 31 sierpnia br. przestał pracować w Grudziądzu kustosz Działu Sztuki — dypl. artysta malarz Bolesław Zacharek; po kilkuletniej przerwie podjął pracę w grudziądzkim Muzeum — z dniem 1 października br. — mgr Lesław Szolginia, któremu powierzono funkcję zastępcy konserwatora.

W dniu 17 listopada 1966 r. zmarł nagle nasz współpracownik, kierujący Działem Archeologii grudziądzkiego Muzeum — adiunkt mgr Marian Tuszyński. W Zmarłym straciłszy dobrego Kolegę, cenionego i sumiennego pracownika, skrupulatnego badacza terenowego, z dużym doświadczeniem w pracy naukowej. Śmierć zaskoczyła Go w okresie finalizowania kilkuletnich owocnych badań wykopaliskowych na wczesnośredniowiecznym cmentarzysku w Grucznie, pow. Świecie n. Wisłą oraz w czasie przygotowywania rozprawy doktorskiej — a więc w pełni sił twórczych.

Marian Tuszyński urodził się 8 grudnia 1901 r. we wsi Góra, pow. Srem (woj. poznańskie). Gimnazjum klasyczne kończy w Sremie, a następnie odbywa studia prawnicze na Uniwersytecie Poznańskim, które kończy w roku 1931 dyplomem i tytułem magistra praw. Uczestniczy w kampanii wrześniowej, podczas której przedostaje się na Węgry i tam zostaje internowany. Po powrocie do kraju osiedla się w Toruniu i tutaj studiuje równolegle archeologię i geografii na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika. Po śmierci prof. Jakimowicza, skrupulatnego Katedry Archeologii UMK, Marian Tuszyński przenosi się — celem dokończenia studiów — na Uniwersytet Poznański. Tam też otrzymuje w roku 1952 dyplom i tytuł magistra w zakresie archeologii. Następnie angażuje się do prac wykopaliskowych w różnych punktach województwa poznańskiego, zielonogórskiego i opolskiego. Od 15 listopada 1961 r. podejmuje pracę w grudziądzkim Muzeum jako kierownik Działu Archeologii i kontynuuje ją aż do swej śmierci. W okresie pracy w naszym Muzeum Marian Tuszyński prowadził m. in. powierzchniowe badania archeologiczne na terenie Góry Zamkowej w Grudziądzu (1962), prace badawcze na cmentarzysku kultury „pomorskiej” w Podwiesku, pow. Chełmno (1963) oraz samodzielne badania wykopaliskowe na cmentarzysku wczesnośredniowiecznym w Grucznie, pow. Świecie n. Wisłą. Wyniki swych badań opublikował m. in. w „Informatorze Muzeum w Grudziądzu” (Rocznik 5, str. 107—113 — „Z prac archeologicznych grudziądzkiego Muzeum 1962—1964”; Rocznik 6, str. 29 — „Grudziądzka ekspedycja archeologiczna”) oraz w „Roczniku Grudziądzkim”, tom 5 (w opracowaniu) — „Badania archeologiczne na Górze św. Jana w Grucznie, pow. Świecie (1964—1965)”.

RYSZARD BOGUWOLSKI

SPRAWOZDANIE Z BADAŃ WYKOPALISKOWYCH W GRUCZNIE, POW. ŚWIECIE n. WISŁĄ PROWADZONYCH W ROKU 1966

Badania wczesnośredniowiecznego cmentarzyska w Grucznie pow. Świecie nad Wisłą w roku 1966 stanowiły kontynuację prac rozpoczętych pod koniec sierpnia 1964 r. i prowadzonych przez 4 miesiące letnie roku 1965. Prowadzono je — podobnie jak w roku ubiegłym — przy współudziale Zakładu Antropologii Uni-

wersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Skupiły się one wyłącznie na eksploatacji cmentarzyska.

Badaniami archeologicznymi kierował mgr Marian Tuszyński — kierownik Działu Archeologii grudziądzkiego Muzeum, natomiast pracami antropologicznymi — dr Guidon Kriesel. W bieżącym

sezonie trwały one od 16 czerwca do 21 października. Podobnie jak w latach ubiegłych w pracach tych uczestniczyli studenci-praktykanci z UMK w Toruniu, Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, uczelni w Poznaniu i Gdańsku, a także pracownicy fizyczni.

Rozkopano łącznie 24 ćwiartki, czyli 3 ary.

Miażdżość warstw kulturowych była różna: od ca 25 do ca 100 cm.

Wyeksplorowano dalsze 154 groby (nr 95–248), a ponadto 12 skupisk kości, stanowiących reszki zniszczonych (głównie przez orkę) grobów. Sporządzono 236 planów, tj. rysunków szkieletoń (1:10), profilów wykopów (1:20), rzutów poziomych i profilów jam (1:10), wykonano około 400 zdjęć fotograficznych, prowadzono polowy dziennik wykopaliskowy wraz z uwagami i spostrzeżeniami naukowymi oraz polowy inwentarz zabytków.

Archeologiczne jak również antropologiczne wyniki badań w Grucznie w roku 1966 można określić jako bardzo ciekawe. Przedstawiają się one następująco:

Przy większości szkieletoń, nie wyłączając niektórych skupisk kości, znajdowały się zabytki stanowiące wyposażenie zmarłych. Łącznie znaleziono kilkadziesiąt pierścionków, kabłączków skroniowych, noży, ponad dwa tysiące koralików szklanych, 7 brakteatów, z XIII w., kilka metalowych igieł do szycia, brązowe okucia pochewek, 3 wistoriki dzwoneczkowate, nadto kilka kołczyków metalowych, krzyżyki metalowe, medalioniki, bransolety, naszyjnik, przę-

śliki, fragmenty sitek glinianych oraz — zastępujące na szczególną uwagę — duże fragmenty opaski na głowę, przeznaczonej do podtrzymywania kabłączków. Wszystkie te zabytki pochodzą z okresu wczesnego średniowiecza.

Na podstawie badań z lat ubiegłych na grodzisku i osadzie nieobronnej, gdzie oprócz ceramiki wczesnośredniowiecznej znaleziono skupiska ceramiki kultury pucharów lejkowatych (neolit) i kultury „pomorskiej” oraz analizując wyniki badań tegorocznych można stwierdzić długotrwałość osadniczą na Górze św. Jana.

Poza systematycznymi badaniami wykopaliskowymi przeprowadzono w omawianym sezonie również szereg badań powierzchniowych bliższej okolicy Gruczna.

Dla mieszkańców wsi — zarówno dorosłych jak i młodzieży szkolnej — wygłoszono kilka prelekcji na temat prowadzonych badań oraz podstawowych zagadnień archeologii. Pogadanki te ilustrowano bogato materiałami wykopaliskowymi poprzez organizowanie — w miejscowym Klubie — małych ekspozycji oraz oświatowych pokazów. Akcje odczytowe spotkały się z dużym zainteresowaniem mieszkańców Gruczna.

Z niniejszym sprawozdaniem wiąże się omówienie wyników badań wykopaliskowych w roku 1965, zamieszczone w „Informatorze Muzeum w Grudziądzu” nr 1(67), styczeń-marzec 1966 r. Niektóre zamieszczone tam spostrzeżenia odnoszą się również do badań tegorocznych, więc nie powtarzamy ich tutaj.

RYSZARD BOGUWOLSKI

NOWE DARY

W drugim półroczu 1966 r. Muzeum w Grudziądzu — poza eksponatami pochodzącymi z zakupu — pomnożyło swoje zbiory licznymi darami, uzyskanymi od osób prywatnych.

Oto nazwiska Ofiarodawców oraz złożone przez nich dary:

Ob. TEODORA MAJOWA z Grudziądza — lichtarzyk cynowy z 1825 r.

Uczeń MARIUSZ ŁACIŃSKI z IV kl. Szkoły Podstawowej nr 16 w Grudziądzu — ozdobnie wykonany tasak żelazny, współczesny.

Ob. JAN DĄBOWIECKI z Grudziądza — szablę niemiecką z okresu II wojny światowej oraz miedziany czajniczek.

Ob. PAWEŁ KAMIŃSKI z Grudziądza — 18 starych widokówek Grudziądza oraz odznakę Bractwa Kurkowego z 1671 r.

Ob. JADWIGA LEWANDOWSKA z Grudziądza — prawosiąwny tryptyk podróżny, mosiężny.

Uczennica KRYSZYNA PYSZKOWSKA z Grudziądza — medal radziecki „Za odwagę” nr 164310.

Uczeń ANDRZEJ MIĘTKI z Grudziądza — klucz żelazny do bramy fortecy grudziądzkiej z XVIII w.

Ob. WŁADYSŁAW ŁATUSZYŃSKI z Grudziądza — wojskowy mapnik skórzany, stanowiący niegdyś własność pułkownika Wsiewołoda Kazimirowicza Bucola, szefa Zarządu Politycznego 37 Dywizji Gwardii, biorącej udział w wyzwoleniu Grudziądza

Ob. WŁADYSŁAW LUDWINOWSKI — trzy banknoty polskie z okresu międzywojennego.

Poza tym Muzeum otrzymało bezpłatnie 23 wytwory kultury ludowej (głównie związane z tkactwem) ze wsi Helenów Nowy oraz 1 koponkę z drzewa topolowego — ze wsi Szembruk.

Kierownictwo Muzeum w Grudziądzu składa wszystkim Ofiarodawcom serdeczne podziękowanie oraz wyrazy uznania za ich społeczną postawę.

(J. BŁ.)

Imprezą zamykającą VIII Zjazd Społecznych Opiekunów Zabytków było zwiedzanie Grudziądza i jego zabytków. Na zdjęciu grupa uczestników Zjazdu na tle zabytkowych murów obronnych.

Z ŻYCIA KPTK

* W ostatnim kwartale 1966 r. delegat Grudziądza na Kongres Kultury Polskiej — wiceprezes Oddziału KPTK dr Zbigniew Kowalczewski odbył szereg spotkań z władzami partyjnymi i administracyjnymi miasta i powiatu oraz mieszkańcami Grudziądza i okolic. Przedmiotem spotkań były sprawozdania oraz własne wrażenia z przebiegu obrad Kongresu.

* Kierownik sekcji miłośników miasta Oddziału KPTK — mgr Brunon Kliemek uczestniczył — jako delegat grudziądzkiego Oddziału — w dwóch imprezach w Toruniu: w dniu 19 paździer-

nika 1966 r. — w Ogólnopolskim Zjeździe Towarzystw Miłośników Miast oraz w dniu 13 listopada 1966 r. — w zjeździe uczestników VI Konkursu Ludoznawczego.

* W dniu 12 listopada 1966 r. w Klubie Szpitala przy ul. Świerczewskiego 57 odbyło się posiedzenie Zarządu Oddziału KPTK, na którym omawiano bieżące sprawy Towarzystwa.

* Sekcja literacka Oddziału wraz z Klubem „Dziejba”, kontynuując cykl prelekcji w ramach „piątek literackich”, zorganizowała w ostatnim kwartale 1966 r. kilka spotkań autorskich:

7 października br. — spotkanie z poetą bydgoskim i redaktorem — Zdzisławem Polsakiewiczem; 4 listopada br. — wieczór autorski bydgoskiego pisarza, redaktora naczelnego magazynu „Pomorze” Władysława Dunarowskiego; 2 grudnia br. — spotkanie autorskie z poetą bydgoskim Janem Górec-Rosińskim. Wszystkie spotkania odbyły się w Bibliotece Miejskiej.

* Tegoroczna uroczysta inauguracja nowego roku kulturalno-oświatowego 1966/67 w skali ogólnomiejskiej odbyła się w dniu 1 października w Bibliotece Miejskiej, zorganizowana wspólnie z Oddziałem KPTK oraz Wydziałem Kultury Prezydium MRN w Grudziądzu. Na program uroczystości złożyły się m. in.: nadanie Bibliotece Miejskiej imienia Juliusza Słowackiego oraz referat mgr Heleny Rucińskiej o Juliuszu Słowackim i jego związkach z Grudziądem.

* Na jubileuszowej uroczystości 5-lecia istnienia Kujawsko-Pomorskiego Towarzystwa Kulturalnego w Bydgoszczy zorganizowanej w dniu 4 grudnia br. grudziądzki Oddział KPTK reprezentowali: dr Stanisław Myśluborski-Wołoski — prezes Oddziału oraz dr Zbigniew Kowalczewski — wiceprezes.

* Sekcja muzyczna Oddziału KPTK wspólnie z grudziądzkim Muzeum zorganizowała w auli Szkoły Muzycznej w dniu 20 grudnia 1966 r. koncert arii i pieśni operowych, który spotkał się z dużym zainteresowaniem i uznaniem słuchaczy. Szczegóły koncertu — patrz str. 42 „Z naszego Muzeum”.

* W grudniu 1966 r. został rozstrzygnięty konkurs na wiersz i piosenkę o naszym mieście, zorganizowany przez grudziądzki Oddział KPTK z okazji zakończenia obchodów 900-lecia Grudziądza. W skład jury konkursu — obradującego w Bydgoszczy — wchodził: Jan Górec-Rosiński, Krzysztof Nowicki — poeci, Felicja Krysiewicz, Adam Morczyński — muzycy oraz Bożena Sikorska-Nowacka — przedstawicielka Oddziału KPTK z Grudziądza. Na konkurs wpłynęło ogółem 61 prac, w tym 49 wierszy i 12 piosenek. Jury — po wnikliwej analizie nadesłanych prac — postanowiło rozdzielić nagrody następującym pracom:

za piosenki — I nagrodę (w wysokości 1500 zł) za piosenkę pt. „Spotkanie z Grudziądem”, godło „Grudziązanin”, słowa Lecha Konopińskiego z Poznania, muzyka Bernarda Letzkiego z Wrocławia; II nagrody nie przyznano; dwie równorzędne trzecie nagrody (po 600 zł każda) za piosenki: „Jestem bogaty”, godło „Bemol”, słowa Jadwigi Urbanowicz z Poznania, muzyka Bernarda Letzkiego z Wrocławia oraz „Grudziądz i my”, godło „Pomorzanin”, słowa Janusza Laskowskiego z Warszawy, muzyka Bernarda Letzkiego z Wrocławia; za wiersze — I nagrodę (w wysokości 1000 zł) za wiersz pt. „Grudziądz”, godło „Oko”, Jacka Czapiewskiego z Gdańska, II nagrodę (700 zł) za wiersz pt. „Od Tarpna krajobraz”, godło „Słupa”, Ryszarda Milczewskiego-Bruno z Grudziądza, III nagrodę (500 zł) za wiersz „Rybny Rynek”, godło „Krzyw”, Ryszarda Milczewskiego-Bruno z Grudziądza. Ponadto przyznano dwa równorzędne wyróżnienia (po 300 zł każde) za wiersze: „Rodzinne strony”, godło „Grudziądz 66” Stanisława Poręby z Grudziądza oraz „Moje miasto”, godło „Hades” Zenona Zaremby z Grudziądza. Rozdanie nagród, połączone z wieczorem pod nazwą „Grudziądz w wierszu i piosence”, w czasie którego usłyszymy wiele z konkursowych prac, odbędzie się w styczniu 1967 r. Wydział Kultury Prezydium MRN w Grudziądzu, współorganizator tej imprezy, zapowiedział dodatkowe nagrody specjalne dla uczestników konkursu.

* Sekcja miłośników miasta Oddziału KPTK w Grudziądzu przyłączyła się — w charakterze współorganizatora — do ogólnomiejskiego konkursu dla młodzieży szkolnej, zorganizowanego przez Związek Bojowników o Wolność i Demokrację, a mającego na celu zebranie prac na temat dziejów Grudziądza w okresie okupacji. Chodzi o prace zarówno w formie pisemnych wspomnień (osnutych na zasłyszanych relacjach świadków wydarzeń), jak i rysunków, fotografii ułożonych w całe albumy itp. Współudział sekcji w konkursie przejawia się poprzez uczestniczenie w pracach jury oraz ufundowanie nagród.

(now.)